

СВЕТЛИНА

ЗАПРО ЗАПРОВ

СВЕСТ...СОВЕСТ...СВЕЧЕНОСТ...СВЕТЛИНА

Го одбрав овој наслов. Не. Насловот сам кристализира, пред сликарството оркестрирано од еден од најголемите македонски амбасадори. Со други зборови, овој сликарски простор е концертната сала во која може да го чуеме манифестот на ЗАПРО ЗАПРОВ. **НЕМУ** му е дадено да го оствари насушното: **НЕКОЈ** ВО ОВАА БАНАЛНА СЕКОЈДНЕВНОСТ, МОРА ДА И ДОЗВОЛИ НА СВЕТЛИНАТА ДА ГО ПРАВИ ОНА, ШТО СВЕТЛИНАТА ПРИРОДНО ГО ПРАВИ... И, ова би било доволно, па да се препуштиме на радосното уживање пред огледалата на неговите сликарски рефлексии. ПРИЗНАВАМ: од себични причини за да ја доискажам мојата почит си дозволувам да го задржам Вашето внимание... ВАКА:

Некогаш... Многу одамна... Пред сè: НЕМАШЕ НИШТО! Сите се сеќаваме на почетокот на македонските приказни кои одсвонуваат од нашето детство... и веднаш како синкопа – НАДЕЖТА: ... СЕПАК, ИМАШЕ НЕШТО. Имаше ОГЛЕДАЛО! И? И Огледалото се замисли. И – презеде дејство. Предизвика ВИБРАЦИЈА. Произведе Музика: НЕКА БИДЕ СВЕТЛИНА! и? БИ СВЕТЛИНА: МУЗИКА НА СФЕРИТЕ... Ова е потребен и доволен услов со кој можеме да ја измериме длабината до која допира ПИТАГОРЕЕЦОТ – ЗАПРО ЗАПРОВ за да може да ни ја донесе изворната форма на ВЕРАТА, НАДЕЖТА и ЉУБОВТА кои се основа на Македонската цивилизација. **Но**. За да застанеме пред множеството огледални препознавања кои прецизно ги компонира Маестро Запров, должен сум оваа изложба да ја сместам во **историскиот контекст на светското сликарство**. Постои ли во историјата на современата уметност некој сликарски подвиг кој како порака може да се совпадне во исто множество со овој **изворен апсолутно личен** сликарски акорд?!... **Запро Запров** во неговите пустиножителски созерцанија, симболично не донесува до корените на Македонското првославие, осветлено од александрискиот светилник. Бог, Богомладенецот и Големата Мајка, Свети Јован Крстителот, Светите браќа Кирил и Методиј, учениците, почвата, традицијата **сите** се извори на светлина. Создадени од Македонска светлина – ТИЕ се квазари кои го оформуваат простор и времето и: колку повеќе се оддалечуваат – толку се поблиску до нас, за да го препознаеме мракот кој ни го нуди секојдневноста.

СВЕЧЕНО СВЕТАТ за да ја препознаеме во вистината. За да не „забегаме“ во егоизмот на портретот. За да се загледаме во СВЕТЛИНАТА,

во нејзината музика на сферите која сликарот ја оркестрира со бои и валери и не повикува да ја доживееме со нашиот сензориум... Ајде, да се задлабочиме со погледот и да ги согледаме безбројните перспективи... ЗАПРО ЗАПРОВ не користи перспектива како техника за измама на сетилата. Запро Запров создава простор без прозорци, но простор со огледала пред кои се препознаваат асимптотските длабини преку кои стасуваме до вистината за Македонија. И нема апокалипса; и нема страв и сомнеж; и нема колебање. Како ниедна изложба во последниве децении оваа е преполна со **ВЕРА, НАДЕЖ И ЉУБОВ**.

СЕГА, еве каде ја најдов **ИСТОРИСКАТА ВЕРТИКАЛА**: ако се „залетате“ одовде по падеото за Велјуса и ако летате 10.000 км на запад ќе стигнете во еден град. Во овој момент во Хјустон се отвора една постојана поставка на слична тема: **СВЕТЛИНА**. Објектот (станува збор за капела **БЕЗ ПРОЗОРЦИ**) е направен за „скапи пари“ од еден „скап архитект“ за еден „скап сликар“ чии платна достигнуваат сума од 87 милиони долари. Тој, без сомнение голем светски сликар, како производ на тамошната култура сторил сличен подвиг: оформил простор кој го „ОСВЕТЛИЛ“ со сликарски дела, со монументални димензии 4,6x2,6 метри, ги поставил во капелата наместо прозорци и ги обоил Црно со по некоја посветла точка. Доколку се доближите до платното, пораката е јасна: пробајте, учествувајте и ако успеете – најдете нешто светлина во сеопштата темница... Загледан во симболичната суштина, СЕОПФАТНАТА СВЕТЛИНА НА МАКЕДОНСКАТА ЦИВИЛИЗАЦИЈА и нејзините свети образи, **МИСЛАМ**, дека ја подвлекувам соодветната споредба. Овде – сега во цивилизацијата на МАКЕДОНИЗМОТ од темните колорити на гравитациските улишта на вселената се раѓа блескотна СВЕСТ, СОВЕСТ, СВЕЧЕНОСТ И СВЕТЛИНА, додека тогаш – таму во потполната темнина на темната материја, со напор и технологија на силогизмот посетителот ги бара „распердашените“ светли точки на надежта... **ВЕРУВАМ**, дека исправени пред реалноста на оваа РАСТРЕПЕРЕНА УНИКАТНА СЛИКАРСКА ПАРТИТУРА ја разбираме смислата, оправданоста и радоста што сме тука, што сме дел од овој настан под чија светлина чувствуваме колку е гордо, колку е важно да си Македонец.

Маестро Запров... БЛАГОДАРНОСТ... и ...ПОЧИТ.
Вангел Божиноски во Струмица на 23 мај, 2023 Лето Господово.

AWARENESS¹... CONSCIENCE ... SOLEMNITY ... LIGHT

I chose this title. No. The title itself crystallized, before the painting, orchestrated by one of the greatest Macedonian ambassadors. In other words, this painting space is the concert hall in which we can hear the manifesto of ZAPRO ZAPROV. **HE** is given to accomplish the necessity²: **SOMEONE IN THIS SIMPLE AND ORDINARY EVERYDAY MUST ALLOW THE LIGHT TO DO WHAT THE LIGHT DOES NATURALLY...** And this would be enough, so let us indulge in the joyous enjoyment in front of the mirrors of his painterly reflections. I confess: for selfish reasons to show my respect, I allow myself to keep your attention... LIKE THIS:

Once ... A long time ago... Above all, THERE WAS NOTHING! We all remember the beginning of the Macedonian stories that echo from our childhood... and immediately like syncopation - HOPE: ...YET, THERE WAS SOMETHING. A MIRROR! And? The mirror was reflected. And – it took action. It caused VIBRATION. It made Music: LET THERE BE LIGHT! And? BE LIGHT: MUSIC OF THE SPHERES... This is a necessary and sufficient condition with which we can measure the depth reached by the PYTHAGORE – ZAPRO ZAPROV so that he can bring us the original form of FAITH, HOPE, and LOVE, which are the basis of the Macedonian civilization. But to stand in front of the set of mirror recognition that Maestro Zaprov meticulously composes, I am obliged to place this exhibition in the historical context of world painting. Is there any painting feat in the history of contemporary art that as a message can coincide in the same set with this original, absolutely personal painting chord?!... Zapro Zaprov in his hermit³ contemplation⁴ symbolically brings us to the roots of Macedonian Orthodoxy, illuminated by the Alexandrian lighthouse. God, the Infant God and the Great Mother, St. John the Baptist, the Holy Brothers Cyril and Methodius, the disciples, the soil, and the tradition are all sources of light. Created by Macedonian light – THEY are quasars that shape space and time, **and** the more they move away, the closer they are to us so that we can recognize the darkness that everyday life offers us.

IT SOLEMNLY SHINES to recognize it in the truth. In order not to “run away,” into the egoism of the portrait. To gaze at the LIGHT, at its music of the spheres that the painter orchestrates with colors and the amount of light in color⁵, and

invites us to experience it with our sensorium... Let us go deeper with our gaze and perceive countless perspectives... ZAPRO ZAPROV does not use perspective as a technique to deceive the senses. Zapro Zaprov creates a space without windows but a space with mirrors in front of which we recognize the asymptotic depths through which we reach the truth about Macedonia. And there is no apocalypse, and there is no fear or doubt, and there is no hesitation. Like no exhibition in recent decades, this one brimmed with FAITH, HOPE, and LOVE.

Here is where I found the HISTORICAL VERTICAL: if you “run away” from here along the road to Veljusa and fly 10,000 km west, you will end up in a city. A permanent exhibition on a similar theme is opening in Houston: LIGHT. The object (it is a chapel WITHOUT WINDOWS) was made for “expensive money” by an “expensive architect” for an “expensive painter” whose canvases reached the sum of 87 million dollars. He, without a doubt a great world painter, as a product of the local culture, did a similar feat: he created a space that he “LIGHTED” with paintings with monumental dimensions of 4.6 x 2.6 meters, placed them in the chapel instead of windows and painted them black with a brighter spot. If you get close to the canvas, the message is clear: try, participate, and if you succeed, find some light in the general darkness... Staring at the symbolic essence, the COMPREHENSIVE LIGHT OF MACEDONIAN CIVILIZATION, and its sacred images, I THINK I draw the appropriate comparison. Here – now in the civilization of MAKEDONISM⁶ from the dark colors of the gravitational, enclosed structure of the space, a brilliant AWARENESS, CONSCIENCE, SOLEMNITY, and LIGHT is born, while then – there in the complete darkness of dark matter, with the effort and technology of the syllogism the visitor searches for the “dispersed, bright points of hope... I BELIEVE that by facing the reality of this VIBRATING UNIQUE PAINTING NOTATION, we understand the meaning, justification, and joy of being here, of being part of this event under the light of which we feel how proud it is, how important it is to be Macedonian.

Maestro Zaprov... GRATITUDE... and ...RESPECT.
Vangel Bozhinoski in Strumica on May 23, 2023, in the year of the Lord.

¹ Translator's notes: a clear understanding of something and the consequences of one's actions.

² Translator's notes: something indispensable (extremely necessary, indispensable, without which one cannot do).

³ Translator's notes: which resembles the behavior of a hermit (far from people, sometimes, because of religious beliefs).

⁴ Translator's notes: deep, thoughtful insight, deep thinking, observation (in a religious sense).

⁵ Translator's notes: a change in lighting affects the appearance, shape, and even size of an object. Each color has its lightest or darkest value – it is a tone or otherwise a shade. Tones ordered by their value are called gradation.

⁶ Translator's notes: Macedonian national identity, ethno-cultural belonging.

Свездата од Витлеем,
2005, текстил на медиапан, 45x89,5см.

Успение,
2018, акрил на платно, 90х90см.

Крунисување II: Богородица со Исус,
2010, масло на медиан, 79x90см.

Свет Запис,
2020, акрил на медианан, 66x60см.

Свет Запис III,
2012, масло на платно, 80,5x64,5см.

Св. Климент,
2012, масло на медиापан, 140х50см.

Св. Наум,
2012, масло на медиापан, 140х50см.

Деизис II,
2011, масло на медиापан, 140х50см.

Свети Климент и Свети Наум II,
2010, черга-текстил на медиан, 140x57см.

Св. Наум,
2011, масло на медиан, 61x73см.

Свети Климент и Свети Наум,
2010, черга-текстил на шпертплоча, 73x110см.

Свето Дрво III,
2011, масло на медиан, 73x81см.

Свето Дрво IV,
2011, масло на медианпан, 73x105см.

Духовна светлина: Богородица со Иисус,
2011, масло на медианан, 60x100см.

Светост,
2016, акрил на медиан, 70x50см.

Свето Тројство I,
2010, черга-текстил на медиан, 100x120см.

Свето Тројство II,
2011, масло на медианпан, 68,8x109,5см.

„М“ Пролација,
2016, акрил на платно, 100x65см.

Олтарен Запис,
2011, масло на медианан, 100x60см.

Кукузел II,
2018, масло на платно, 60x50см.

Свети апостол Павле, 2011,
2011, масло на медиапан, 70x77см.

Божји Храм,
2022, акрил на медианан, 120x85см.

Светител,
2012, масло на медиан, 70x80см.

Триптих III: Алфа и Омега

Свети апостол и евангелист Матеј,
2010, черга-текстил на шпертплоча, 94x63,5см.

Триптих III: Алфа и Омега

Исус, 2010, черга-текстил 94x63,5см.

Триптих III: Алфа и Омега

Богородица со Исус, 2010, черга-текстил на медиапан 63x68,5см.

Исус Христос Седржител,
2011, масло на медианан, 60x90см.

Триптих: Свети Записи,
2012, масло на медианан, 55x80см, 70x55см, 55x80см.

Триптих-Македонија,
2018, акрил на дрво, 88x103см.

ПРОСВЕТИТЕЛИ–Светите Кирил и Методиј,
2010, черга-текстил на шпертплоча, 80x110см.

Диптих-Просветители,
2010, черга-текстил, 135x90см.

БИОГРАФИЈА

Запро Запров е роден на 3.10.1947 година во с. Пиперево – Струмичко, Р Македонија. Уште од студентските денови континуирано раководи и диригира со сите родови хорски ансамбли и повеќе видови оркестарски состави.

Од 1971 до 1991 година е диригент, селектор, композитор и аранжер на фестивалот за детска песна „Златно славејче“.

Основач е на детскиот хор „Изворче“, женскиот хор „Рустико“ и хорското студио „Рустико“ во чиј состав се и детскиот хор „Развигорче“ и женскиот младински хор – кои се најнаградуваните хорски ансамбли во Република Македонија.

Во својата татковина и во тринаесет држави во светот концентрира, самостојно реализира и учествува на семинари, проекти, стручни трибини, објавува стручни трудови од областа на хорската и музичко-педагошката дејност.

Претседател е на повеќе домашни и меѓународни музички организации и жири-комисии.

Компонира и аранжира музички дела од областа на повеќе жанрови и форми.

Активно учествува и создава во областа на ликовната уметност. Има реализирано повеќе од 20 самостојни изложби. Учествува и на меѓународни ликовни колонии: „Буљарица Арт“ во Буљарица – Црна Гора; „Белчишта Арт“ – Р Македонија; има создадено преку 1.000 ликовни дела во повеќе техники и сопствена оригинална техника – черга.

Резултат од севкупната уметничка дејност се: вкупно 111 врвни награди и признанија, од кои (54 интернационални и 57 државни); над 3.500 концерти и настани; над 1.000 минути трајни аудио и видеозаписи; околу дваесетина радио и телевизиски емисии; околу 700 изведени вокални, инструментални и вокално-инструментални дела од врвната светска музичка литература, а за особен придонес во областа на културата и уметноста, добитник е на највисокото државно признание – наградата „11 Октомври“.

Запро Запров
Булевар „Јане Сандански“ бр. 86/4-15
Тел: 070 852 444
zaprozaprov@yahoo.com
1000 Скопје, Р Македонија

BIOGRAPHY

Zapro Zaprov was born on October 3, 1947, in the village of Piperevo, in the region of Strumica, Republic of Macedonia. Since his student days, he has continuously managed and conducted all gender choral ensembles and several types of orchestral ensembles.

From 1971 to 1991, he was the conductor, selector, composer, and arranger of the children's songs festival „Zlatno slavejche“.¹

He is the founder of the children's choir „Izvorche“, the women's choir „Rustiko“ and the choir studio „Rustiko“ which includes the children's choir „Razvigorche“ and the women's youth choir – which are the most awarded choral ensembles in the Republic of Macedonia.

In his homeland and thirty countries worldwide, he concentrates, independently realizes, and participates in seminars, projects, and expert conferences and publishes professional papers in the field of choral and music-pedagogical activity.

He is the president of several domestic and international music organizations and jury committees.

He composes and arranges musical works in the fields of several genres and forms.

He actively participates and creates in the field of fine art. He has realized more than 20 solo exhibitions. He also participates in international art colonies: „Buljarica Art“ in Buljarica – Montenegro; „Belcishta Art“ – Republic of Macedonia; he has created over 1,000 works of art using several techniques and his original technique – rug (cherga).

The result of the overall artistic activity is a total of 111 top awards and recognitions, of which (54 international and 57 national); over 3,500 concerts and performances; over 1,000 minutes of permanent audio and video recordings; about two dozen radio and television shows; about 700 performed vocal, instrumental and vocal-instrumental works from the world's top musical literature, and for considerable contribution in the field of culture and art, he won the prestige state award – the „11 October“ award.

Zapro Zaprov
Boulevard „Jane Sandanski“ no. 86/4-15
Tel: 070 852 444
zaprozaprov@yahoo.com
1000 Skopje, Republic of Macedonia

¹ Translator's notes: the oldest song festival for kids in Europe, „Zlatno Slavejche“, is held each year in November. The title of the song festival translated into English means „Golden Nightingale“.

Автор: Запро Запров

Наслов: Светлина

Издавач: ЛУБ „Благој Јанков Мучето“, Струмица

За издавачот: Денис Мустафов

Рецензент: Вангел Божиноски

Уредник: м-р Гонца Запрова Анастасова, виш библиотекар

Лектура: м-р Аница Глигорова Милева, библиотекар-советник

Превод на англиски: м-р Милкица Масева, библиотекар

Илустрација - фотографии: Фидан Запров

Корица, дизајн и техничка обработка: Eppstudio

Печати: Ројал Арт

Тираж: 50

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

75.036/038(497.7)(083.8) Запров, З.

ЗАПРОВ, Запро

Светлина / Запро Запров ; [превод на англиски Милкица Масева ;
илустрација-фотографии Фидан Запров]. - Струмица : ЛЈУ Библиотека
"Благој Јанков Мучето", 2023. - 28 стр. : илустр. ; 20 см

Текст на мак. и англ. јазик. - Биографија = Biography: стр. 28. -
Фусноти кон текстот

ISBN 978-9989-177-88-0

а) Современа уметност -- Сликаство -- Македонија -- Каталогизи

COBISS.MK-ID 60409349

**Објавувањето на овој каталогот финансиски е поддржано од
авторот Запро Запров, Општина Струмица, Општина Ново Село и Општина Василево**

Струмица, 2023